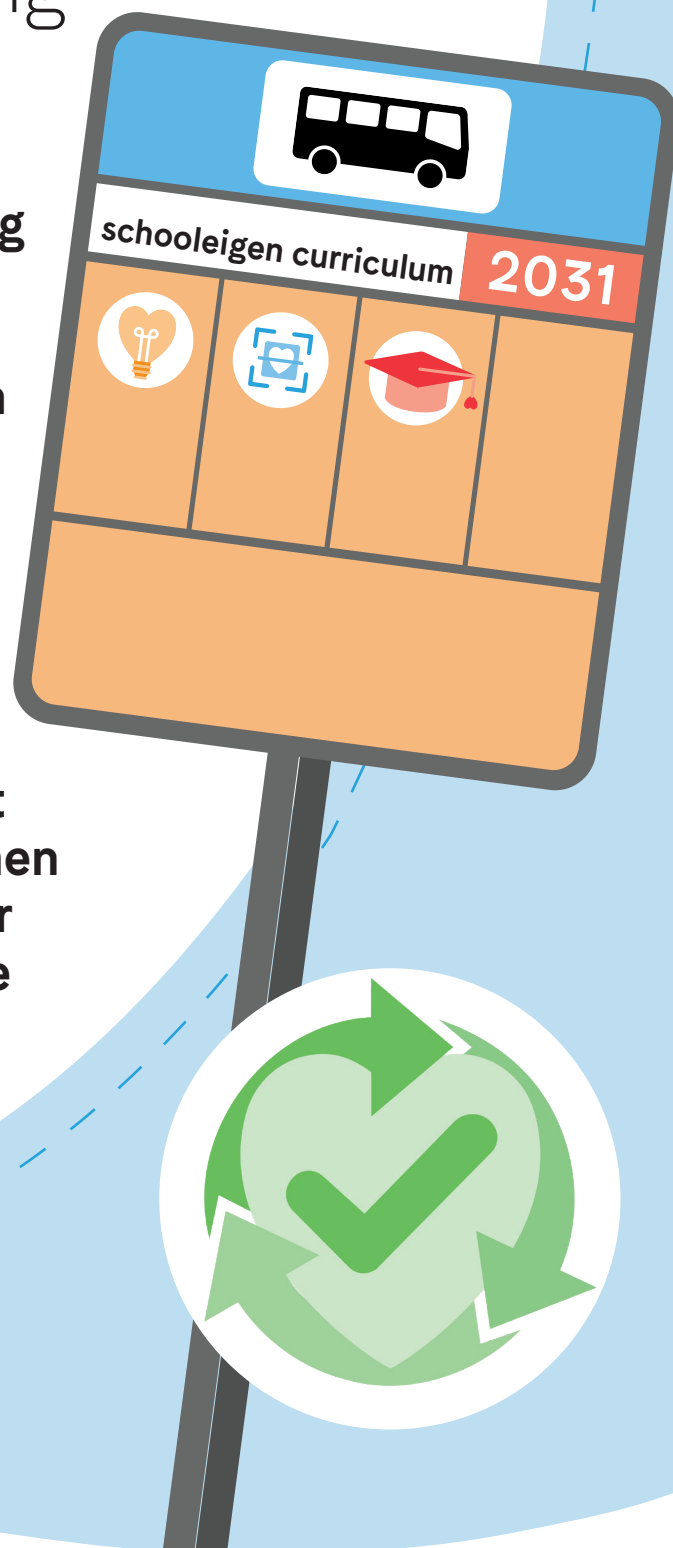


ONS CURRICULUM

Van actualisatie naar duurzame kwaliteitsontwikkeling

Willen jullie het proces van curriculumherziening zorgvuldig aanpakken, zonder alles zelf te hoeven uitzoeken?

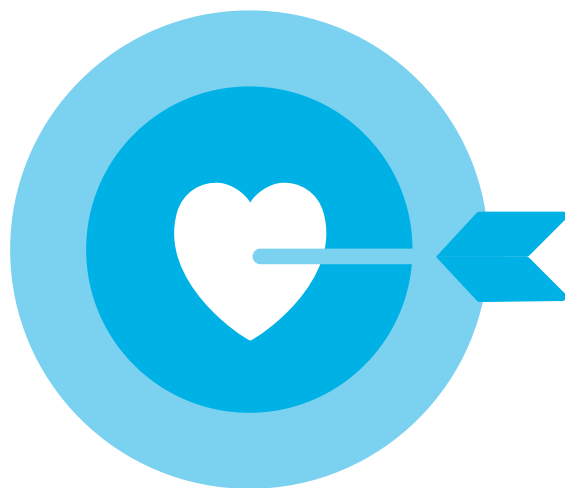
Met *Ons Curriculum* begeleiden we jullie stap voor stap: van inzicht in het huidige onderwijsaanbod tot onderbouwde keuzes voor de verdere ontwikkeling van jullie schooleigen curriculum. Zo houden jullie de regie, wordt eigenaarschap en initiatief nemen gestimuleerd en zorgen wij voor structuur, inhoudelijke scherpte en praktische begeleiding.



Wat is *Ons Curriculum*?

Ons Curriculum is een **begeleid en op maat gemaakt traject** waarbij de **geactualiseerde kerndoelen** worden gebruikt als **spiegel voor de kwaliteit, samenhang en doelgerichtheid van jullie onderwijsaanbod**. Niet de vraag welke methode straks de kerndoelen dekt staat centraal, maar:

Wat willen wij
onze leerlingen
meegeven, wat
vraagt onze context
en hoe wordt onze
visie zichtbaar in de
dagelijkse praktijk?



Dene Fransen Daalmeijer

brengt ruime ervaring mee vanuit het primair onderwijs als schooldirecteur en leerkracht, gecombineerd met ervaring als manager en consultant in het bedrijfsleven. Zij beweegt zich daarmee tussen onderwijs, organisatieontwikkeling en leiderschap.



Lenneke Jansen-Teelen

werkt als onderwijsadviseur binnen de vakgroep Kwaliteit en Leiderschap. Zij ondersteunt scholen en besturen bij vraagstukken rond onderwijskwaliteit, kwaliteitszorg en duurzame schoolontwikkeling.

Waarom *Ons Curriculum*?

De actualisatie van de kerndoelen vraagt om meer dan een methodekeuze. Curriculumontwikkeling raakt aan aanbod, didactiek, doorgaande lijnen, toetsing, kwaliteitszorg, teamontwikkeling en leiderschap.

Met *Ons Curriculum* pakken jullie dit zorgvuldig en in samenhang aan. **Jullie houden de regie, wij bieden begeleiding waar dat nodig is.** Geen vast programma, maar een traject op maat dat start bij jullie visie, praktijk en ontwikkelvraag. **Zo wordt de actualisatie een gerichte en duurzame kwaliteitsslag in jullie curriculum.**

Ons Curriculum levert meer op dan een ingevuld instrument. Het traject brengt **samenhang aan tussen visie, kerndoelen, onderwijspraktijk en wat leerlingen daadwerkelijk laten zien.** Een **numering** helpt daarbij om te komen tot **overzicht, inzicht en richting.** Op basis daarvan ontstaat een onderbouwd beeld van wat jullie school wil behouden, versterken of verder ontwikkelen.

Daarmee sluit *Ons Curriculum* direct aan bij de **kwaliteitszorg** van de school. De opbrengsten helpen om ambities uit het schoolplan en jaarplan concreet te maken, te onderbouwen en te vertalen naar gerichte acties in de onderwijspraktijk.



Het gaat om:



Overzicht:

Welke leergebieden, domeinen en kerndoelen zijn al goed herkenbaar in het aanbod?



Inzicht:

Hoe verhoudt het aanbod zich tot het curriculum? Is er sprake van beoogde, uitgevoerde of gerealiseerde dekking?



Richting:

Welke vervolgstappen zijn nodig, haalbaar en passend bij uw schoolontwikkeling?

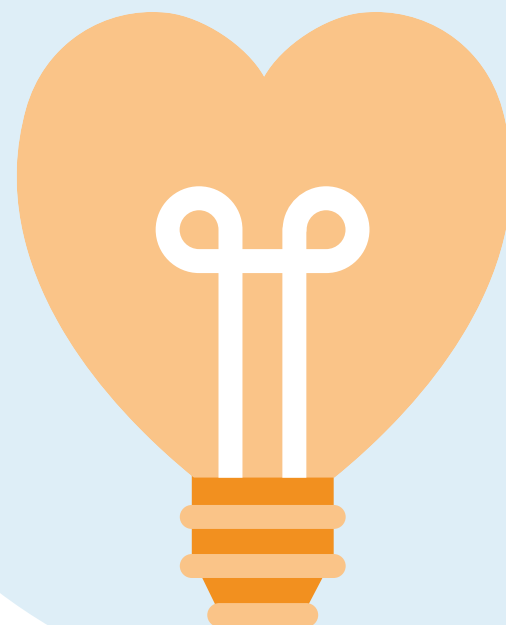
Curriculumlaag	Kernvraag	Waar kijken we onder andere naar?
Beoogd curriculum	Wat hebben jullie gepland, afgesproken en/of vastgelegd?	Leerlijnen, methodes, jaarplanning, kwaliteitskaarten, schoolafspraken, visie en beleidsstukken.
Uitgevoerd curriculum	Wat gebeurt er daadwerkelijk in de groepen?	Lessen, routines, thema's, projecten, didactisch handelen, bouwafspraken en teamafspraken.
Gerealiseerd curriculum	Wat wordt zichtbaar bij leerlingen?	Leerlingwerk, gedrag, gesprekken, producten, toetsen, portfolio's, presentaties, reflecties en ervaringen.

Hoe verloopt *Ons Curriculum?*

De omvang en diepgang van het traject stemmen we af op jullie school. We sluiten aan bij jullie visie, de vragen die leven, de gekozen leergebieden en de ontwikkelfase van het team. Daarin bieden wij verschillende begeleidingsopties.

Om zo'n duurzame kwaliteitsslag goed te laten verlopen, is het belangrijk dat het team beschikt over een **gezamenlijke basiskennis** over de actualisatie van de kerndoelen. Afhankelijk van de beginsituatie kan daarom een **informatieve startsessie** worden ingezet als stap 0, voorafgaand aan het verdere traject.

Wanneer er sprake is van een gezamenlijke basiskennis, vindt er een **verkennend gesprek** plaats (1). Hiermee brengen we een duidelijke focus aan en maken we een **keuze voor de leergebieden** welke in het traject aan bod gaan komen (2).



Stap	Wat gebeurt er?	Doel	Opbrengst
0	Kennissessie actualisatie kerndoelen voor hele team.	Duidelijkheid over inhoud actualisatie en waarom dit van belang is.	Gedeeld vertrekpunt, gemeenschappelijke taal en voldoende basiskennis voor verdere traject.
1	Verkennend gesprek.	Scherp krijgen vanuit welke visie de school werkt, welke vragen er leven, welke stappen al zijn gezet en welke context belangrijk is.	Gezamenlijke start, duidelijke focus en afspraken over het traject.
2	Keuze voor leergebied(en).	Voorkomen dat alles tegelijk wordt onderzocht en de diepgang verloren gaat.	Selectie van een of enkele leergebieden die nu het meest relevant zijn.
3	Invullen van de nu-meting.	Onderbouwd beeld vormen per leergebied, domein en kerndoel.	Eerste beeld van wat sterk staat, wat in ontwikkeling is en waar hiaten zichtbaar zijn.
4	Duidingssessie per leergebied, inclusief inventarisatie van ingevulde nu-meting.	Scores, opmerkingen en bewijs samen bekijken en bespreken met de visie en context van de school als uitgangspunt.	Gedeeld en onderbouwd beeld van wat sterk staat, wat aandacht vraagt en welke prioriteiten passen bij de visie en context van de school.
5	Plan van aanpak met verslag en begeleidingsvoorstel op maat.	Vertalen van inzichten naar concrete en haalbare vervolgstappen.	Plan met doelen, werkwijze, rollen, planning, evaluatie en eventuele begeleiding.

Nu-meting: van eerste beeld naar teamgesprek

Binnen *Ons Curriculum* vindt een **nu-meting** plaats (3). Dit gebeurt met een afvaardiging van het team, per leergebied. Zo ontstaat een eerste beeld van **wat al sterk staat, wat in ontwikkeling is en waar versterking nodig is**. De nu-meting helpt om verder te kijken dan methode- of papieren dekking. Ze maken zichtbaar of doelen terugkomen in de planning, in het dagelijks handelen van leraren en in wat leerlingen laten zien.

De ingevulde nu-meting vormt de basis voor de **duidingssessie** met het hele team. Daar worden de uitkomsten samen besproken en verdiept. De nu-meting is **nadrukkelijk geen controle-instrument en moet niet worden gezien als oordeel over de kwaliteit van de school of het team. De waarde zit in het professionele gesprek dat ontstaat**. Denk aan: Waar baseren we ons beeld op? Welk bewijs hebben we? Waar kijken teamleden verschillend naar dezelfde praktijk en welke keuzes maken we voor het vervolg?

Het gesprek
gaat steeds
over bewijs,
betekenis en
vervolgstappen.

Duidingssessie: van scores naar gezamenlijk beeld

Na het invullen van de nu-meting maakt de adviseur een **eerste inventarisatie**. Daarbij wordt gekeken naar patronen: welke onderdelen scoren hoog, waar zijn lage of wisselende beelden zichtbaar en waar lijken verschillen te zitten tussen bouwen, groepen of teamleden?

Deze inventarisatie is bedoeld als voorbereiding. De echte duiding vindt plaats in de duidingssessie met het team. Per gekozen leergebied organiseren we een aparte verdiepende sessie (4). Daardoor is er voldoende tijd om niet alleen de uitkomst te bespreken, maar vooral het verhaal achter de uitkomst.

- Waar zien we dit kerndoel terug in planning, methode, leerlijn of kwaliteitskaart?
- Waar zien we dit terug in lessen, thema's, routines, projecten of didactisch handelen?
- Wat zien we daadwerkelijk terug bij leerlingen?
- Welke onderdelen zijn stevig, passen bij onze visie en moeten we vooral behouden of borgen?
- Waar lukt het nog onvoldoende om onze visie zichtbaar te maken in de praktijk, en waar zien we hiaten, kwetsbaarheden of verschillen tussen bouwen of groepen?
- Is er sprake van papieren dekking: wel zichtbaar in documenten, maar nog niet sterk in de praktijk? Of doen we juist dingen in de praktijk die we nog niet op papier hebben afgesproken.
- Welke vervolgstappen zijn logisch, haalbaar en het meest kansrijk?

Van bedoeling naar praktijk en opbrengst

Binnen *Ons Curriculum* kijken we niet alleen naar wat is vastgelegd, maar ook naar wat daarvan zichtbaar wordt in de dagelijkse onderwijspraktijk en bij leerlingen. Zo ontstaat een scherper beeld van de kwaliteit van jullie huidige curriculum: klopt de lijn van wat jullie beogen, naar wat leraren doen, tot wat leerlingen leren en ervaren? Deze manier van kijken voorkomt dat curriculumontwikkeling beperkt blijft tot papieren dekking. Een kerndoel kan in een plan, methode of leerlijn staan, maar nog onvoldoende terugkomen in lessen

of leerlingwerk. Andersom kan er in de klas al veel waardevols gebeuren, zonder dat dit goed is vastgelegd, gedeeld of verbonden aan een doorgaande lijn. **Juist die verbinding is belangrijk: tussen visie en aanbod, tussen afspraken en handelen, en tussen onderwijs en wat leerlingen daadwerkelijk laten zien.** Zo wordt duidelijk waar het curriculum stevig staat en waar aanscherping nodig is.

Van analyse naar ontwikkelroute op maat

Op basis van het verkennende gesprek, de ingevulde nu-meting en de duidingssessie per leergebied stellen we een **Ontwikkelroute op (5)**. Dit document bestaat uit een **verslag en een begeleidingsvoorstel**. Samen maken deze duidelijk waar jullie school nu staat, welke keuzes prioriteit hebben en welke vervolgstappen passen bij de visie, context en ontwikkelbehoeften.

De **Ontwikkelroute** bestaat uit:

1. Verslag van het proces en de opbrengsten

In het verslag beschrijven we:

- de visie van waaruit de school werkt;
- de huidige situatie en vraagstelling van de school;
- de belangrijkste inzichten uit de nu-meting en duidingssessie per leergebied;
- sterke onderdelen die behouden of geborgd kunnen worden;
- hiaten, kwetsbaarheden en ontwikkelpunten die aandacht vragen;
- conclusies en advies voor ontwikkeling en vervolg.

2. Begeleidingsvoorstel voor de vervolgstap

In het begeleidingsvoorstel vertalen we de inzichten naar een passende aanpak voor de schoolpraktijk. Daarbij werken we onder andere uit:

- concrete resultaatdoelen en gedragsdoelen;
- de rol van schoolleiding, kartrekkers, werkgroep of stuurgroep;
- inzet van teambijeenkomsten, bouwsessies, werkgroepen of klassenbezoeken;
- verbinding met kwaliteitszorg, schoolplan en jaarplan;
- planning en eventuele kostenraming.

Wat levert *Ons Curriculum* ons op?

Opbrengst	Betekenis voor jullie school
Gedeeld beeld per leergebied	Het team weet waar het onderwijsaanbod al sterk aansluit bij de visie, kerndoelen en behoeften van leerlingen.
Inzicht in ontwikkelpunten	Zichtbaar wordt waar sprake is van hiaten, overlap, versnippering, leraarafhankelijkheid of onvoldoende opbouw.
Aandacht voor doorgaande lijn	De school ziet waar de opbouw tussen groepen of bouwen sterker en samenhangender kan.
Bewijs uit praktijk en leerlingontwikkeling	Het team kijkt verder dan methode- of toetsdekking en betreft ook lessen, leerlingwerk, observaties, producten en ervaringen.
Prioriteiten voor het vervolg	De school kiest gericht wat nu het meest belangrijk, kansrijk en haalbaar is.
Verbinding met kwaliteitszorg, schoolplan en jaarplan	De inzichten geven concrete invulling aan bestaande ambities, doelen en verbeterpunten.
Ontwikkelroute op maat	De inzichten worden vertaald naar doelen, acties, rollen, planning, evaluatie en passende begeleiding.

Inzet van de digitale tool *Ons Curriculum*

Heeft jullie school behoefte aan een digitaal systeem waarin doelen en doorgaande lijnen overzichtelijk samenkomen? Met de digitale tool van Ons Curriculum bouwen jullie stap voor stap aan een schooleigen curriculum dat past bij jullie visie, de leerlingen en de onderwijspraktijk. Zo krijgen leerkrachten meer overzicht en houvast bij het plannen, afstemmen en volgen van het onderwijsaanbod.

Alle rechten van deze uitgave zijn voorbehouden aan de Rolf groep. Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de Rolf groep. Ondanks alle aan de samenstelling van dit boek bestede zorg kan de Rolf groep niet aansprakelijk worden gesteld voor eventuele schade die het gevolg is van enige fout in deze uitgave.